

Täysistunto 10.3.2015 klo 9.00–11.00

KEHITYSPOLIITTISEN TOIMIKUNNAN TÄYSISTUNTO TO 10.3.2015

Paikka: Pikkuparlamentti, Suuren valiokunnan kokoushuone

Osallistujat:

Jäsenet: Pj. Jouko Jääskeläinen (kd) poistui klo 10, vpj. Gunvor Kronman (rkp), Liisa Laakso (HY), Timo Lappalainen (Kepa) poistui 10.30, Teppo Eskelinen (vas), Karri Lybeck (sdp), Rilli Lappalainen (Kehys ry), Timo Paalander (SY), Aila Paloniemi (kesk, poistui 9.55), Juha Ruippo (MTK), Janne Ronkainen (SASK, poistui 11.00, Kalle Sysikaski (Rauhanliitto) ja Mikael Wigell (UPI)

Asiantuntijajäsenet: Erja-Outi Heino (UM), Zabrina Holmström (OKM), Tuuli Juurikkala (VM), Riikka Laatu (UM), Annika Lindblom (YM), Meri Larivaara (STM), Maarit Nikander (SM), Jyrki Pulkkinen (UM), Eija Rotinen (UM), Anna Santala (MMM), Juhani Toivonen (UM), Sari Lehtiranta (UM)

Muut: Pertti Anttinen (UM), Matti Remes (toimittaja)

Sihteeristö: Marikki Stocchetti, Katja Kandolin

1. Kokouksen avaus
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00.
2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen
Hyväksyttiin täysistunnon 11.12.2014 ja työvaliokunnan 5.2.2015 pöytäkirjat.
3. KPT:n vuosi-arvio 2015
KPT:n vuosi-arvion käsittely ja tekstin sisällön hyväksyminen oli pääaiheena 10.3. järjestetyssä täysistunnossa. Pääsihteerit esittelivät vuosi-arvion pääkohdat ja kertoivat prosessista: vuosiarviota on työstetty sihteeristössä sekä jäsenten muodostamassa työryhmässä ja kirjoitustyössä on ollut apuna myös toimittaja Matti Remes. Vuosi-arviossa KPT arvioi, miten kehityspolitiikkaa on toteutettu hallitusohjelman ja KEPO:n pohjalta kuluneella hallituskaudella. Lisäksi raportti pohtii kehityspolitiikan uusia tulevaisuutta sekä antaa suosituksia. Täysistunnossa käsitellään vuosi-arvion tekstiluonnos ja hyväksytään sen sisältö. Täysistunnon jälkeen arvio taitetaan ja viimeistellään julkaisukuntoon sekä käännetään ruotsiksi ja englanniksi. Julkistamistilaisuus järjestetään tiistaina 14.4. klo 14-16 Smolnassa.

Keskusteltiin ja muutoksia pyydettiin mm. vielä seuraaviin kohtiin:

- Tekstissä kaivattiin vielä voimakkaampaa korostusta köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseksi yksityisten yritysten taloudellisen toiminnan kautta sekä kehitysmaissa että kehitysmaiden ja suomalaisten yritysten kesken. Elinkeino-elämä tulisi resursoida köyhyydenvähentämistehtävään.
- 3.3. luvussa toivottiin palaamista kestävästä kehityksen pilareihin.
- Sivulle 4: "myös teollistuneille maille tiukempia velvoitteita" tilalle "*laaja-alaisempia* velvoitteita".
- Kohta 2.1.2. laatikkoon: "...tulevaan lakiin..." tilalle "*mahdolliseen* lakiin.
- s.17 alalaita "*veroparatiistolous*" –termi ei käy EK:lle, "*veroparatiisi*" tilalle.

- S. 20 "huolehdittava" korvataan "edistettävä".
- s. 19 Aid for Trade –kirjaus: antaa väärän kuvan, myönnot pois, maksatukset voi jättää tekstiin.
- S. 20 korkotukiluotot: "rahoitusinstrumenttien tilalle yhteistyömuotoja".
- Luku 3: Turvallisuus- ja lainvalvontaviranomaisten rooli tulisi korostua. SM lähettää muotoilun.
- s. 27 muotoiluehdotus: Rauhanliitto lähettää sihteeristölle.
- Vuorovaikutus tutkimus- ja yrityssektoreiden kanssa - suositukseen myös pallukka tutkimusyhteistyöstä
- Lisätään virke: "lisäksi suomen tavoite on vaurauden tasainen jakautuminen".
- s.33 lisäys kansainvälisestä yhteistyöstä veroparatiisien suitsimisessa on paras korruption ehkäisykeino.
- Muotoiluehdotus: "kehitysmaaliiketoiminnan ja kehityspoliittisten resurssein tuetun yritystoiminnan tuloksellisuuden arviointi tapahtuu niiden vaikutusten kautta miten vähentää tal. Eriarvoisuutta ja edistää oikeudenmukaisia arvoketjuja."
- s. 34-35: "...UM edistää yhteistyössä VM:n ja Verohallinnon kanssa..." –kohta: Suurin osa-alue pääomapaosta tapahtuu on kaupan väärinhinnoittelussa, ei puhuta siis vain suuryritysten siirtohinnoittelusta, vaan kaiken kokoisista yrityksistä. Yhteistyö tullilaitosten kanssa on tärkeää. Verohallinnon ja veronkannon kehittäminen keskeisiä kohteita. VM toimittaa sihteeristölle teksti-muotoilun.
- s. 35 suositukset: myös veroparatiisit ja pääomapaon lopettaminen edellyttävät avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ja Suomen tulee vaatia / edistää yrityksiltä liiketaloudellisesti hyväksyttävällä tavalla toteutettavaa yritysten maakohtaisien vuosiraporttien julkistamista ja ajaa talousraportoinnin laajentamista EU:ssa" Äänestetään ja sihteeristö muotoilee esityksen, johon jäsenten mielipide ja alaviite.
- Laatikko 4: Mennään esitetyllä tekstillä.
- 3.3. suositukseen muotoilu: tietoa tulee aktiivisesti kerätä ja tutkimusta tehdä ja suomi tukee kehitystutkimusta: "tietoa kehitystarpeista ja haasteista ja aiheeseen liittyvää systemaattista tutkimusta tarvitaan kestäväen kehityksen tavoitteiden..."
- s. 39 suositus: "kestävää teollistumista" tilalle "kestävää talouskasvua".

Vuosiarvioteksti jaetaan kaikille vielä kertaalleen muokkauksen jälkeen. Uudet muotoilut hyväksytään muutoskohtien esittäjillä. Tämän lisäksi täysistunto päätti, että sivun 35 suosituksesta järjestetään s-postiäänestys.

4. Ulkoministeriön Kehitysevaluoinnin raportti 2013-2014

Yksikönpäällikkö Jyrki Pulkkinen (UM/EVA-11) esitteli Ulkoministeriön kehitysevaluointiraportin keskeisimmät huomiot ja suosituksia tulevalle hallituskaudelle. Kuluva vuosi on evaluoinnin kansainvälinen teemavuosi. Ulkoministeriöön on perustettu uusi evaluaatioyksikkö, EVA-11.

Kehitysevaluoinnin tehtävänä on edistää kehityspoliitikassa avoimuutta, tuloksellisuutta ja yhteistä oppimista. Kehitysevaluoinnissa haetaan tietoa tarkoituksenmukaisuudesta, tehokkuudesta, tuloksellisuudesta, kestävydestä ja laajemmista kehitysvaikutuksista. Evaluaatiot kilpailutetaan ja ne ovat

riippumattomia. Vuosina 2013 ja -14 suoritettujen evaluaatioiden pohjalta voidaan todeta, että Suomella on hyvät suhteet yhteistyökumppaneihin, Suomi tekee oikeita asioita. Kehitysyhteistyön tarkoituksenmukaisuus ja läpinäkyvyys on toteutunut hyvin, Suomen vaikuttamistyötä ihmisoikeus- ja läpileikkaavien tavoitteiden edistämiseksi arvostetaan. Hanke-evaluoinnit ja niiden tehtävänkuvaukset ovat pääsääntöisesti hyviä, mutta hankkeiden haasteena on pirstaleinen toiminta, pienet hankkeet ja vähäinen täydentävyys. Pirstaloituminen johtuu tavoitteiden sekavuudesta sekä eri instrumenttien ja rahoituskanavien huonosta täydentävyydestä. Sitä voidaan vähentää ja yhteistyöllä sekä avunantajakoordinaatiolla parantaa Suomen vaikutusmahdollisuuksia. Myös tavoitteiden määrittely on liian abstraktilla tasolla ja toiminnan evaluoitavuus on heikkoa tästä johtuen. Tavoitteiden asettelu sen sijaan on kunnianhimoista. Toimintaympäristön ja riskien analyysi on usein puutteellista ja läpileikkaavien tavoitteiden toimeenpano on käytännön tasolla haaste, erityisesti ilmastokestävyyden, mutta muidenkin alojen osalta. Yleisesti seuranta ja tulosten raportointi on heikkoa, minkä takia evaluoitavuus on myös heikko. Toiminta voisi kuitenkin olla tuloksellista, jos panostetaan seurantaan, raportointiin sekä evaluoitavuuteen. Kipupisteisiin puuttamalla toimintaa voidaan tehostaa ja parantaa. Vahvuuksiin kannattaa kiinnittää huomiota ja niiden osalta jatkaa samaan malliin. Uhkakuvat muodostuvat lyhytjänteisyydestä ja radikaaleista muutoksista kehityspolitiikassa, jotka vaarantavat jatkuvuuden. Puutteet evaluoitavuudessa ovat jatkuneet, jolloin tuloksia ei saada tulevaisuudessaakaan vahvistetuiksi ja syntyy harhakuva, että toiminta ei ole ollut tuloksellista. KEPO-evaluointi 2015: kehityspolitiikan ylärakenteita tulisi muuttaa luomalla hallituskaudet ylittävä poliittikatason strategia, jonka eduskunta hyväksyy ja joka voitaisiin kirjata jopa lakiin. Hallitukset ohjaisivat politiikkaa lyhyillä ohjauspapereilla. Ministeriö laatisi kehityspolitiikkaan hallituskausia ylittävä 8-10 vuoden tulosperustaisen toteuttamissuunnitelman. Poliittikatason tulosodotusten tulisi olla realistisia ja on huomattava, että UM ei pysty yksin päättämään kaikista toimenpiteistä, jotka ovat keskeisiä tulokselliselle kehityspolitiikalle.

Keskustelussa todettiin, että ongelmana on, että tavoitteiden asettelu ja resurssit eivät useinkaan kohtaa ja tämä tulisi nostaa esille ja asettaa realistisemmat tavoitteet. Myös tarkastelujänne on aivan liian lyhyt (muutama vuosi) ja kehityspolitiikka muuttuu liian usein, siitä puuttuu pitkäjänteisyys. Toimintaympäristön analyysi on myös riittämätöntä ja se niin ikään heijastuu tuloksiin.

5. Tiedoksi

- KPT:n vuosiarvion julkistustilaisuus järjestetään tiistaina 14.4. klo 14-16 Smolnassa.
- Seuraava työvaliokunnan kokous on 7.5.2015 ja täysistunto 12.5.2015. Täysistunto on nykyisen KPT:n viimeinen ja keskusteluteemana on KPT:n tulevaisuuden muoto ja jatkuvuus.
- KPT:n, KeKe -toimikunnan ja STM:n yhteisseminaari Euroopan kestävän kehityksen viikolla 2.6.2015: "*Miten post-2015 – kehitysagenda muuttaa Suomea? Tarkastelussa terveys*".
- Jäsenten vaihdokset: Niina Mäki (KEPA varajäsen).

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.05.